

ΑΠΟ ΤΗ ΝΟΝΑ ΜΟΛΕΣΚΗ

«Αντιγόνη» από τα Μπαλέτα Furette Μόσχας

ΠΑΡΟΤΙ μη θεατρική αυτή η παράσταση, είχε κάθε δικαίωμα να πάρει μέρος σ' ένα φεστιβάλ Αρχαίου Δράματος. Συνήθως οι απόπειρες χορευτικού μεταγλωττισμού έργων αρχαίου ελληνικού θεάτρου αφορούν μόνο το μύθο ή τη σύγκρουση των παραδοσιακών διατυπωμένων χαρακτήρων του, ενώ πολλά από τα συνθετικά του θεατρικού πρωτοτύπου μένουν εκτός. Όμως η «Αντιγόνη», η χορευτική διασκευή βασισμένη στο έργο του Σοφοκλή από τα Μπαλέτα Furette Μόσχας, που άνοιξε το Διεθνές Φεστιβάλ Αρχαίου Ελληνικού Δράματος, το οποίο και φέτος οργανώνει στην Πάφο το Κυπριακό Κέντρο του Διεθνούς Ινστιτούτου Θεάτρου, στόχευε σε άλλο επίπεδο επικοινωνίας με το έργο του μεγάλου τραγικού. Επιχείρησε την πραγματική σκηνοθετική ερμηνεία, τη δυναμική, σχεδόν παρεμβατική στάση μπροστά στις ιδεολογικές αρχές και τις ηθικές αξίες του έργου, τη δημιουργική ανάπλαση της αισθητικής του μέσα από τους νέους χορογραφικούς κώδικες.

Ο χορογράφος-σκηνοθέτης Σεργκί Μπομπρόβ δεν προσπάθησε να αντικαταστήσει το κείμενο ή να το αφηγηθεί με πλαστικά μέσα. Βασίστηκε στον πασίγνωστο του μύθο και στις δεδομένες ψυχολογικές προσώπων του αρχέτυπου, ακριβώς για να υπογραμμίσει τις συνειδητές αποκλίσεις από τη μυθολογική ευθεία, την αισθητική δημιουργική ελευθερία, τα στιλιστικά παιχνίδια. Χάρηκα την τόλμη και την ελευθερία της δημιουργικής σκέψης, που δεν συγκρούστηκαν με το σύστημα ιδεών και την αισθητική του Σοφοκλή, αλλά μπήκαν σε διάλογο. Ένα διάλογο εποχών, πολιτισμών, εθνικοτήτων, στον οποίο οι δημιουργοί της ρωσικής χορευτικής εκδοχής της «Αντιγόνης» δεν παρέλυσαν από το δέος μπροστά στο μεγάλο συνομιλητή τους, αλλά μιλάνε με βάση τα δικά τους καλλιτεχνικά και ιδεολογικά πιστεύω.

Βέβαια, η ίδια τόλμη σε μια θεατρική παράσταση, την οποία θα υπέγραφαν μη Έλληνες καλλιτέχνες, θα ξένιζε τον Έλληνα θεατή περισσότερο. Εκεί, όμως, πάντα υπάρχει το ιερό τέρας, ο λόγος των αρχαίων τραγικών, το ρόλο του φύλακα του οποίου συχνά αναλαμβάνει εθελοντικά το θεατρικό κοινό, το οποίο θεωρεί την κάθε παρέμβαση ή αλλοίωση βέβηλη ασέλγεια. Η μεταφορά της «Αντιγόνης» στον κόσμο του μπαλέτου άλλαξε τους κανόνες του παιχνιδιού. Εδώ ο Ετεοκλής και ο Πολυνείκης εμφανίζονται ως όμοιες, απρόσωπες, πολεμικές μηχανές, κουβαλώντας τα σάπια λείψανα του χάρου. Εδώ ο Κρέοντας έχει οργανώσει καλά το στρατιωτικό καθεστώς του, όπου οι υποστηρίχτες του στερούνται κάθε ίχνους

προσωπικότητας. Εδώ η «Αντιγόνη», τραγική στη διαφορετικότητά της, βρίσκεται σε απόλυτη πλαστική και χορογραφική αντίθεση με το υπόλοιπο σύνολο προσώπων, αλλά όχι μόνο ποδοπατείται από το εχθρικό περιβάλλον αλλά και χλευάζεται από τους σαλτιμπάγκους της εξουσίας. Αυτά τα εμβόλιμα πρόσωπα της παράστασης, οι γελωτοποιοί, τα δυο mocking birds, (αλήθεια, πώς ονομάζονται στα ελληνικά;)- μια τρομερή απειλή στην αρετή και την έμπρακτη ηθική. Είναι φορείς της χορευτικής και μουσικής παρωδίας, συνυπαρξή τους με τα τραγικά συμβάντα και πρόσωπα μοιάζει σαιχηπρική. Ο Αίμων από τα λυρικά ντουέτα με την Αντιγόνη περνάει σε πολεμική σύγκρουση με τον πατέρα του Κρέοντα, αλλά αυτή η σύγκρουση γρήγορα χάνει το χαρακτήρα της ηθικής αντιπαράθεσης και μετατρέπεται σε αγώνα για την εξουσία, στην έκβαση της οποίας ο Κρέων καταλήγει με τσεκούρι στην πλάτη, ενώ ο γιος του καταλαμβάνει την άρχουσα θέση, μεταλλαγμένος πια σε πατροκτόνο και τύραννο.

Ο συμβολισμός της παράστασης πυκνός, έντονα δηλωμένος, ευανάγνωστος. Για παράδειγμα, ο Κρέων αρχίζει να ξεσκίζει κάποιο λείψανο, βγάζοντας το επόμενο μικρότερο και ξανά -με το σύστημα της ρωσικής ματριόσκας, μέχρι που καταλήγει σ' ένα ψόφιο πουλί, τόσα πτώματα- για ένα σιχαμένο τίποτα. Ή το άλλο, η Ερινύα, η συνειδηση του Κρέοντα, στην πρώτη της εμφάνιση -απειλητική και επιθετική-, μετά υποτάσσεται και αυτοαυαιρείται. Μεγάλη αλήθεια, τα βιώματα της εποχής μας απαντούν στους αρχαίους ότι σήμερα που οι Ερινύες έπρεπε να αλώνιζαν σ' όλο τον κόσμο, στην πραγματικότητα δεν έχουν καθόλου πέραση, οι άνθρωποι έμαθαν να χειρίζονται τις συνειδήσεις τους.

Εξαιρετη χορευτική τεχνική, λαμπρές εκτελέσεις, ευρηματική εμπνευσμένη χορογραφία, πολύ ενδιαφέροντα μουσικά από την ομάδα κρουστών του Μαρκ Πεκάρσκι. Κρίμα που το κοινό της Πάφου δεν υπολόγισε, όπως φαίνεται, ότι το φετινό Φεστιβάλ Αρχαίου Δράματος θα ξεκινούσε από τόσο ενδιαφέρουσα πρόταση. Την κατάσταση, όπως συχνά, έσωσαν οι ξένοι.

Χορογραφία: Σεργκί Μπομπρόβ
Μουσικοί: Μαρκ Πεκάρσκι, Κριζανόφσκι, Σεργκί Γκαζίζούλιν
Χορεύουν: Μαρία Κουίμοβα, Νατάλια Χακίμοβα, Αλεξάντρ Κουίμοβ, Αντρέι Ασινιάροβ, κ.ά. ●